Tont ehk Pisſohänd.

Sedda wähhemalt innimenne Jummaka lodud-asjust teab, ſedda ennam tedda äbbaſule kiuſatakſe: ſest ta näeb monda ſündiwad, ning kui temma ei tea, mis ſe on, ehk kuida ſe ſünnib, ſiis ta ſedda, mis ta melest moistmata ehk immelik näitab, ehk noia, ekk kurja wcimo töeks ja teggemiſeks arwab. Et ſe nenda, ſedda mitmist asjust teada, ka neist tulle-pallidestki, mis monnikord öe ajal taewa al lennawad, ja kedda tallorahwas Tondiks ehk Pisſohännaks kutſub. Rägiwad neist immet; ütlewad neid kandjaid ollewad, kes ühhe ehk teiſe pahha innimesſe teniſtusſes kellele wilja, rahha ja warra kokkokannawad, mis teiſe hea innimesſe taggand peawad wotma; peab olwist ſisſe ja wälja käima; ja ka ſeddagi ollema, et monni tedda moistab kinnipanna: ja, mis muud tühja weel temmast jamſimad.

Pisſohännad ehk tulle-pallid on immelikkud ja immestamisſe wäärt Jummala lodud-asjad, mis kui nemmad kül wahhest juhhuwad kahju teggema, ei ſellepärrast weel kardetawad tondid, ei kandjad egga waimud ep olle, kes kellegi teniſtusſes olekſid: waid nemmad ſünniwad üllewel tule käes, ja lendwad wägga kergel, mis ſennest teada, et monnikord üht ja ſedda ſamma tulle-palli, ühhel ja ſelſammal tunnil, meil, Rootſis, Preiſis ja Saksa-maal nähtud. Et ſe nenda, ſiis ſünnib temmast arwata, ſest et tedda ni kaugele nähtud, et ta peäle ſadda pennikoormad, maast üllespiddi arwata, kergel on olnud.

Tullepallid lendwad ka päwa ajal, agga ſils neid ei nähta, ſest et nende walgus päikesſe wasto ei joua. Nemmad wimaks ikka löhkewad; ehk jo üllewel tule käes, ehk kui ma peäle mahhalangewad. Kui nemmad üllewel löhki lähhewad, ſiis kulukſe kui kanged tükkilaskmist kergel taewa al ollewad, ja tulleb ſiis tük aega pärrast ſedda kiwwa mahha; need on ſelle löhkenud palli killud, mis mahha ſaddawad, mis mönnikord wägga ſuredki juhhuwad ollema, agga iggakord tulliſed ma päele kukkuwad.

Eesti Vana Rahwa Kalender 1819, lk. 23